

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

P U Ç O L

L'HORTA

ACADEMIA
VALENCIANA
DE LLINGÜA

**AJUNTAMENT
DE PUÇOL**

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

RECULL
Laura Martínez i Salinas

TEXT
Maria Carabal i Sobrino

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia

Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Puçol, 122

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Puçol

ISBN: 978-84-482-4820-8
Depòsit legal: V-1616-2008
Impressió: Graphic 3

www.avl.gva.es

PUÇOL

El municipi es troba situat en l'extrem septentrional de la comarca de l'Horta Nord, entre els últims contraforts de la serra Calderona i la mar Mediterrània. Limita al nord amb Sagunt; al sud, amb el Puig; a l'est, amb la mar Mediterrània, i a l'oest, amb Sagunt i el Puig. El terme municipal té una extensió total de 18,10 km².

La topografia és pràcticament plana, excepte la part nord-occidental, que fita amb el turó de la Costera i els vessants del Picaio, primers contraforts de la serra Calderona.

La vegetació i el clima són típicament mediterranis. Destaquen els pinars de pi roig en les muntanyes i algunes taques de carrasques. La vegetació baixa està formada per romer, timó i argilaga borda; també trobarem el típic matoll de l'arbocer i algunes mates de murta en les barrancades. En l'horta predomina el conreu del taronger afavorit per una bona xàrcia d'irrigació, que es nodrix de la séquia Real de Montcada. En la zona de la marjal, on antigament es cultivava arròs, actualment trobem plantats arbres fruiters i hortalisses.

Les bones comunicacions han afavorit sempre l'activitat econòmica i el moviment urbà. Puçol disposa d'estació de ferrocarril, de carreteres i de camins que comuniquen la ciutat amb les altres poblacions veïnes i amb València i Castelló. L'activitat econòmica, centrada durant molts anys en l'agricultura citrícola, està deixant pas en l'última dècada a la indústria, amb gran creixement de polígons industrials. L'obertura de la fàbrica Cointra l'any 1960 va ser el punt de partida de l'expansió industrial d'esta localitat, tradicionalment agrícola. S'establiren empreses satèl·lit, cosa que donà una forta espenta al creixement demogràfic i arquitectònic. La població, segons l'últim recompte censal, és de 17.249 habitants, que es troben repartits entre el nucli urbà, dos urbanitzacions i la costa, recentment urbanitzada.

Els primers vestigis de població trobats en la zona es remunten a l'edat del bronze; són unes restes de ceràmica i el gra d'un collar, trobats als contraforts de la serra Calderona. De l'època romana, tenim un assentament romà al Trull del Moro i al voltant dels actuals carrers de Sant Miquel i Sant Pere, un nucli reduït de població del segle II a. de C.

La paraula *Puçol* és d'origen llatí, ve de PUTEOLUM, que significa 'el pouet'. El nom es va mantindre durant l'època musulmana, segles VI a XIII, de la qual s'han trobat nombrosos vestigis de ceràmica i alguns enterraments, així com l'edifici de la Torreta del carrer de Sant Pere. La població adquirix notorietat per estar situada entre dos grans fortaleeses, la de Sagunt i la del Puig. És també d'esta època el desplegament actual del sistema de reg per mitjà de séquies.

L'any 1238, el rei Jaume I, després de la conquesta de València, cedí l'alqueria musulmana de Puçol al cavaller n'Assalit Gudal, que va portar 40 pobladors per a ocupar-la. Després, el rei va comprar esta mateixa alqueria a Gudal per 18.000 sous i la va donar al bisbe i al capítol de València. A l'oest d'estes terres, destacaven les elevacions del Picaio i la Costera, formacions que durant els segles XII i XIII eren espesses selves de matolls que després l'aigua ha anat erosionant. Sembla que van ser cau de llops, raboses, gats salvatges i teixons. D'altra banda, hi havia una zona pantanosa anomenada el Senillar, poblada de malesa i brosses, que arribava des de la mar fins a les proximitats del camí de França. Quan va desaparèixer, va donar lloc a una gran extensió de marjals on es cultivava massivament l'arròs. En aquella època el poble s'anomenava *l'Alqueria del Puig*, però posteriorment recuperà el nom de *Puçol*.

La població passà per alguns episodis destacables com el de 1437, quan els jurats de València prohibiren que el raïm collit a la localitat arribara a la capital; els veïns acudiren al rei i este els concedí el pas lliure. En el segle XVII l'arquebisbe de València, Joan de Ribera, va construir l'església dels Sants Joans i el palau arquebisbal, a més d'un extraordinari jardí botànic, que el naturalista Cavanilles descriu àmpliament en la seua obra. Una altre fet que cal destacar va ser la invasió francesa procedent de Morvedre –Sagunt– l'any 1811, durant la qual es lliurà una dura batalla als Hostalets per a evitar el pas dels francesos cap a València: es va amollar l'aigua de les séquies i això va provocar una forta inundació. Després, amb l'abolició dels senyorius, Puçol deixà de pertànyer a l'arquebisbat de València i començà una altra etapa de la seua història.

Els anys 60 marquen el desenvolupament industrial de la població, cosa que contribuïx al canvi de la fisonomia del poble amb la creació d'un barri nou per tal d'allotjar nombrosos immigrants.

Actualment, ens trobem amb una població activa repartida entre la indústria, l'agricultura, la ramaderia i el sector terciari, que està adquirint protagonisme en els últims anys gràcies a l'augment de les activitats turístiques i recreatives.

ELEMENTS FÍSICS I PARTIDES

Orografia

Muntanyeta del Piló
Pla de l'Espartal

Platja de Puçol

Hidrografia natural

Barranc d'Alfinac
Barranc de l'Armari
Barranc de la Calderona
Barranc de la Murta
Barranc de Pasqual

Barranc del Convent
Barranc del Vallet
els Ullals
Gola del Camí de la Mar

Hidrografia artificial

Bassa de Santa Marta
Bassa del Motor de la Costera
Motor Albarder
Motor de l'Alter
Motor de la Barraca
Motor de la Costera
Motor de la Sisca
Motor de Rata
Motor de Santa Marta

Motor del Brosquil
Motor del Cacauer
Motor del Mas de Lleó
Motor del Xopet
Motor Nou
Roll del Molí
Séquia de la Fila
Séquia de les Anelles
Séquia Real de Montcada

Partides

Alfinac
Baix Séquia
Baix Vila
Coronella
el Brosquil
el Cementeri
el Fleixer
el Marqueret
el Matar
el Patacó
el Portell

el Xopet
els Alacrans
els Antigons
els Arenals
els Mangraners
els Plans
Fondo de Sabrià
l'Ullal de Castelló
la Barraca
la Canal
la Claveguera

la Costera
la Figuera del Sermó
la Fila
la Font
la Malladeta
la Marjal

la Mota
les Fontetes de Roca
Partida de To
Partida del Rel
Partida dels Arbres

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Casa del Serradal
els Hostalets
Finca Algra
Mas de Cua
Mas de Mur

Mas del Bombo
Puçol
Quadra de Bola
Urb. Alfinac
Urb. Els Monestirs

Vies de comunicació

Camí d'Alfinac
Camí de l'Acotament
Camí de l'Alqueria
Camí de l'Assagador
Camí de l'Espartal
Camí de la Canal
Camí de la Costera
Camí de la Mar
Camí de les Pedres
Camí de Lliria
Camí del Brosquil
Camí del Cementeri

Camí del Convent
Camí del Molí de Vent
Camí dels Antigons
Camí dels Arbres
Camí dels Mangraners
Camí dels Molins
Camí dels Ullals
Camí Fondo
Camí Nou
Carretera Travessera
Ferrocarril València-Vinaròs
Via Xurra

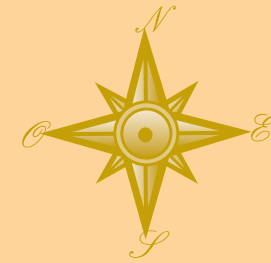
Altres llocs d'interés

Càmping
Casa d'Oficis
Cementeri
Col·legi
Convent
el Molí

Molí de vent
Paperera
Poliesportiu
Polígon industrial
Rajolar

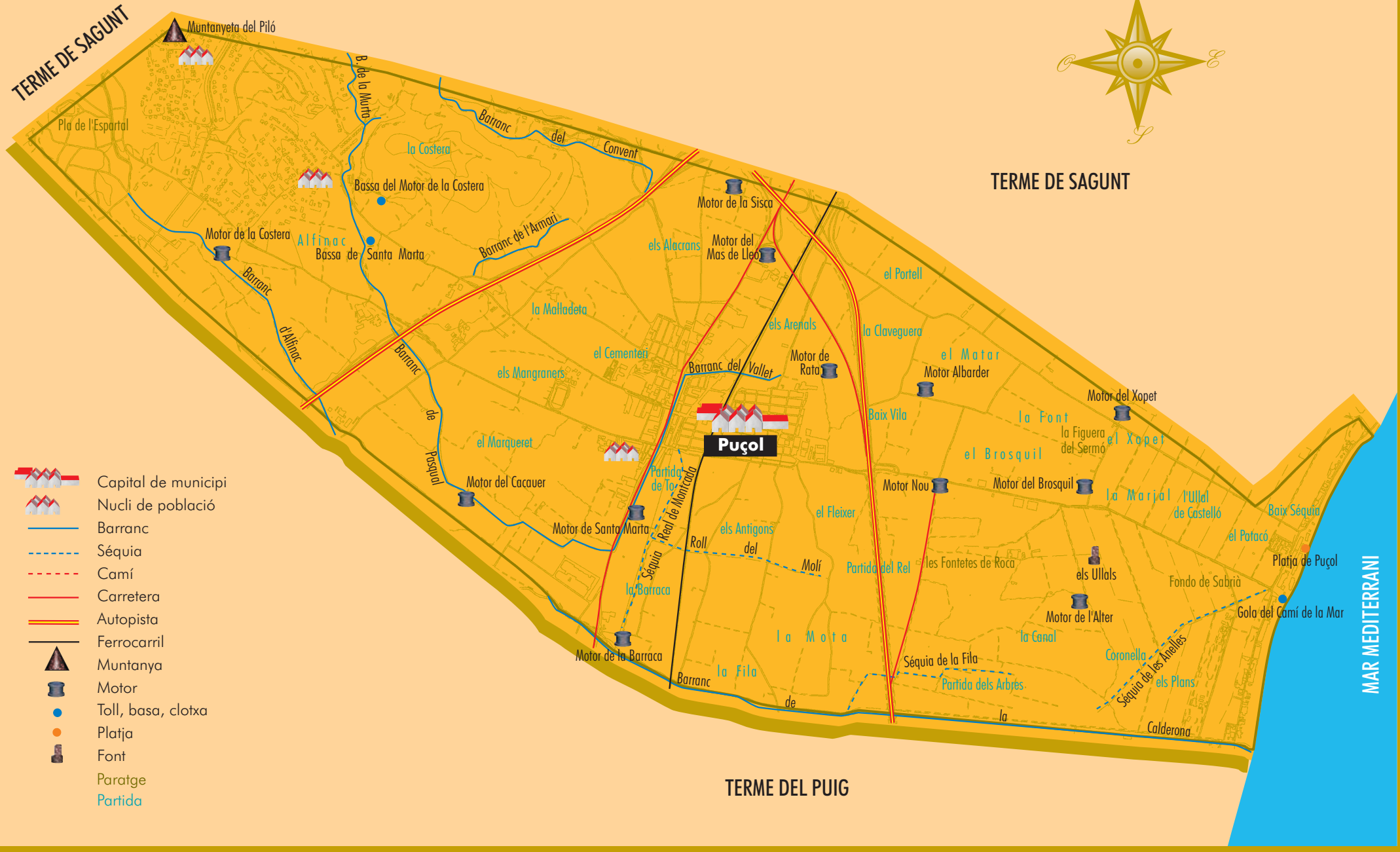
Elements físics i partides

TERME DE SAGUNT

TERME DE SAGUNT

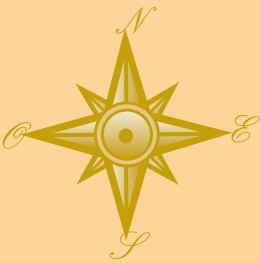
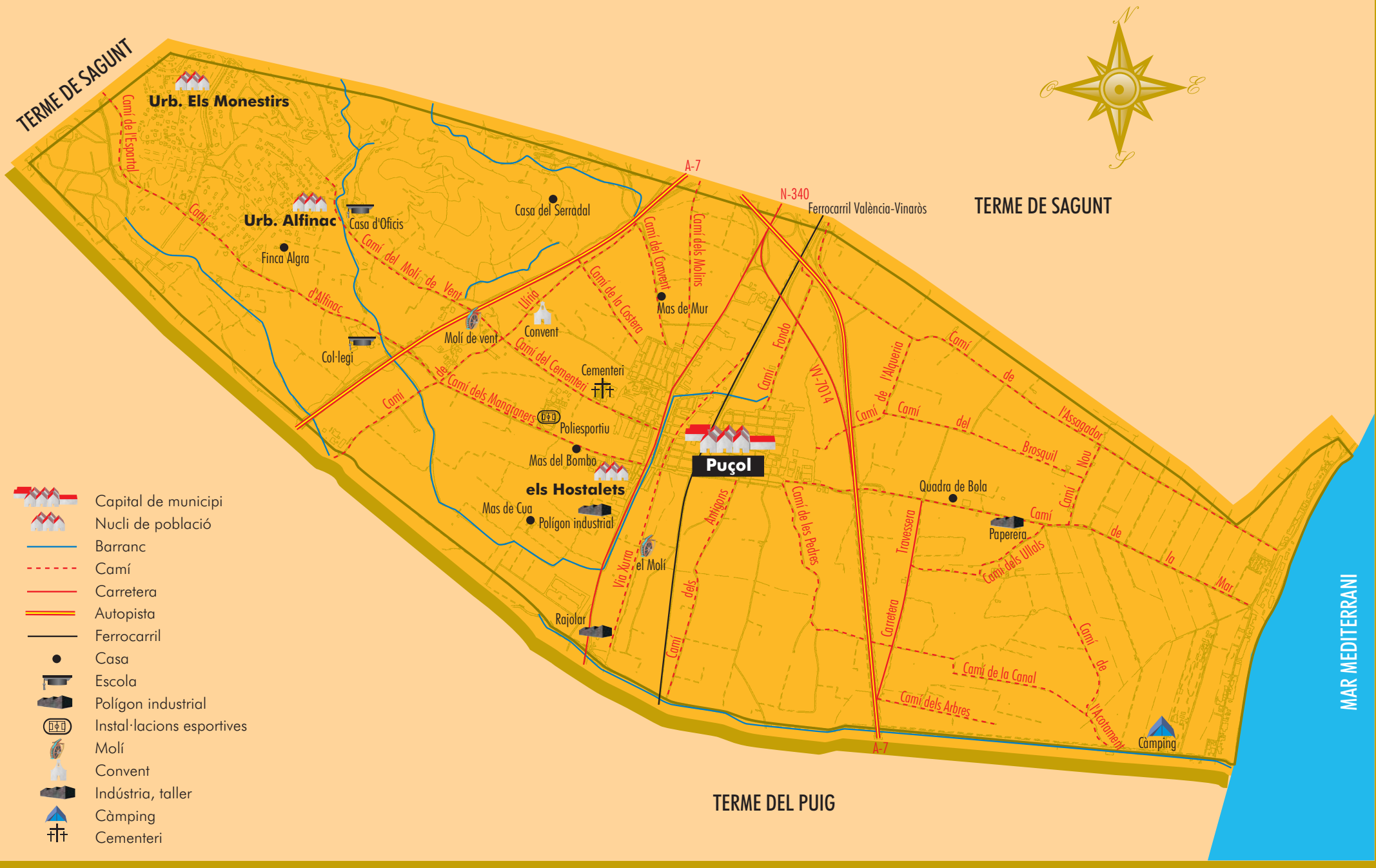
- Capital de municipi
- Nucli de població
- Barranc
- Séquia
- Camí
- Carretera
- Autopista
- Ferrocarril
- Muntanya
- Motor
- Toll, basa, clotxa
- Platja
- Font
- Paratge
- Partida

TERME DEL PUIG

MAR MEDITERRANI

Presència humana

- Capital de municipi
- Nucli de població
- Barranc
- Camí
- Carretera
- Autopista
- Ferrocarril
- Casa
- Escola
- Polígon industrial
- Instal·lacions esportives
- Molí
- Convent
- Indústria, taller
- Càmping
- Cementeri